

**Uchwała Nr III/18/2018
Rady Gminy Rudna
z dnia 20 grudnia 2018r.**

w sprawie przyjęcia do realizacji programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu Gminy Rudna w 2019 roku

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 994 z późn. zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1510 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji program polityki zdrowotnej: „*Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu Gminy Rudna w 2019 roku*”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudna.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Rudnej.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Joanna Bagińska

Załącznik
do Uchwały Nr III/18/2018
Rady Gminy Rudna
z dnia 20 grudnia 2018r.

***PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ
W ZAKRESIE PROFILAKTYKI PRÓCHNICY ZĘBÓW
U DZIECI I MŁODZIEŻY DO 18 ROKU ŻYCIA
Z TERENU GMINY RUDNA W 2019 ROKU***

SPIS TREŚCI

- 1. WSTĘP.**
- 2. PRZEDMIOT PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.**
- 3. OPIS PROBLEMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.**
- 4. CELE PROGRAMU.**
- 5. ADRESACI PROGRAMU.**
- 6. HARMONOGRAM CZASOWY PROGRAMU.**
- 7. ORGANIZACJA PROGRAMU.**
- 8. KOSZT REALIZACJI PROGRAMU.**
- 9. MONITOROWANIE I EWALUACJA.**
- 10. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROGRAMU.**

1. WSTĘP.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie ochrony zdrowia jest jednym z najważniejszych zadań własnych gminy wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018, poz. 994 z późn. zm.).

Do zadań własnych gminy w zakresie zapewniania równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, co wynika z art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 poz. 1510 z późn. zm.).

Zapobieganie chorobom cywilizacyjnym możliwe jest poprzez stosowanie odpowiedniej profilaktyki, jak również poprzez podejmowanie wszelkich działań i środków w celu przeciwdziałania czynnikom ryzyka wywołującym wiele chorób tego typu.

2. PRZEDMIOT PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ.

Przedmiotem programu jest ograniczenie występowania próchnicy zębów oraz podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych, a w razie stwierdzenia potrzeby leczenie choroby próchnicznej wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rudna poprzez lakowanie zębów stałych oraz wypełnianie zębów stałych materiałami światło-utwardzalnymi (z wyłączeniem świadczeń finansowanych przez NFZ, tj. całkowitego opracowania i odbudowy zniszczonego, złamanego kąta w zębach siecznych stałych, kosmetycznego pokrycia niedorozwoju szkliwa w zębach stałych).

3. OPIS PROBLEMU ZDROWOTNEGO.

Podstawowym schorzeniem jamy ustnej jest próchnica zębów, polegająca na progresywnym procesie demineralizacji i rozpadu tkanek twardych zęba, prowadzącym do tworzenia się ubytku. Ze względu na rozpowszechnianie, skutki ogólnozdrowotne oraz cierpienia spowodowane powikłaniami próchnicy, a także wynikające z tego straty ekonomiczne, próchnicę zaliczono do chorób społecznych.

Choroba ta, mimo że nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla życia, powoduje poważne następstwa, które mogą zaburzać i utrudniać rozwój młodego człowieka. Z danych statystycznych wynika, że w naszym kraju ok. 95 % społeczeństwa jest zagrożone próchnicą. Obecnie jest to najczęściej występująca choroba wśród dzieci i młodzieży.

Zły stan zdrowotny jamy ustnej obniża wyniki osiągnięte przez dziecko w szkole i późniejszym życiu. U dzieci cierpiących na choroby jamy ustnej ryzyko ograniczenia codziennej

aktywności, w tym nieobecności w szkole, jest 12 razy większe niż u zdrowych.

Próchnica zębów u dzieci i młodzieży ze względu na częstość występowania, poważne i kosztowne następstwa spowodowane niepodjęciem leczenia i powikłaniami oraz zależność od stylu życia jest problemem o znaczeniu społecznym i stanowi istotny element zdrowia publicznego. Mimo poprawy sytuacji w ostatnich latach Polska nadal należy do państw europejskich o najgorszych wynikach w dziedzinie zapobiegania próchnicy.

Jak wynika z analiz Światowej Organizacji Zdrowia, od początku lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, w wielu krajach daje się zauważyć spadek zachorowalności na próchnicę. W krajach takich jak Dania, Finlandia, Norwegia, Szwecja, Holandia, Wielka Brytania, Austria i Szwajcaria średnia liczba zębów z próchnicą u dziecka 12-letniego jest niższa od 1, w Niemczech i Francji mieści się w przedziale od 1 do 2.

Próchnica zębów jest najbardziej rozpowszechnioną chorobą w populacji dzieci i młodzieży. Szacuje się, że 60-90 % dzieci w wieku szkolnym ma ubytki w zębach. Zarówno w Polsce jak i na świecie próchnica uważana jest za chorobę społeczną.

Czynniki ryzyka wystąpienia choroby próchnicowej takie jak: niski status społeczno-ekonomiczny społeczeństwa, złe nawyki higieniczno-żywnościowe, śladowy poziom fluoru w wodzie pitnej sprawiają, że próchnica pojawia się u dzieci już w drugim roku życia i częstość oraz intensywność jej występowania wzrasta wraz z wiekiem.

Przedwczesna utrata zębów mlecznych może skutkować wadami zgryzu w wieku późniejszym, pogarszającymi ogólny wygląd osoby. Co ważniejsze, utrata zębów może pogarszać stan odżywienia dzieci, wpływając na wzrost i rozwój fizyczny. W kolejnych latach życia dzieci, wobec braku należytej troski o uzębienie, nieprzestrzeganie systematycznych wizyt kontrolnych i profilaktycznych, ulegają próchnicy kolejne zęby stałe, co sprawia, że statystyczny 18-latek ma ponad 8 zębów z próchnicą.

Według Światowej Organizacji Zdrowia, a także wytycznych klinicznych, szkoła jest najkorzystniejszym środowiskiem do wykorzystania w celu promocji zdrowia jamy ustnej oraz działań profilaktycznych: realizacja programów profilaktyki próchnicy w szkole przynosi najlepsze efekty i zapewnia najszerszy krąg oddziaływania, zwłaszcza zapewniając dotarcie do środowisk o niskim statusie socjoekonomicznym zwiększającym ryzyko zaniedbań, ma poza tym duże szanse być kosztowo-efektywna.

Zgodnie z zaleceniami Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego oraz organizacji międzynarodowych znaczące zmniejszenie częstości występowania choroby przynosi konsekwentna kontrola następujących czynników etiologicznych próchnicy: dokładność czyszczenia zębów i jamy ustnej, odpowiedni stan higieny jamy ustnej, ograniczenie częstości spożycia pokarmów bądź płynów zawierających cukier do nie więcej niż 4 posiłków dziennie.

Wskazane jest zdrowe odżywianie bez nadmiaru słodczy.

Jedną z podstawowych metod zapobiegania chorobie próchnicowej jest zmniejszanie podatności zęba na wystąpienie próchnicy, co można osiągnąć między innymi przez stosowanie profilaktyki fluorkowej oraz kształtowanie właściwych postaw żywieniowych. Prawidłowa i systematyczna higiena jamy ustnej, polegająca przede wszystkim na właściwym szczotkowaniu zębów, umożliwia w około 50% zahamowanie przyrostu nowych ubytków próchnicowych, likwidując destrukcyjny wpływ płytki nazębnej.

Prowadzenie zintegrowanej, skojarzonej profilaktyki próchnicy zębów, w tym organizacja bezpłatnej opieki stomatologicznej (profilaktycznej i leczenia) dla dzieci i młodzieży, stanowi czwarty cel operacyjny krajowego NPZ na lata 2016-2020.

Oceniając lokalną sytuację w zakresie skuteczności profilaktyki oraz określenia stanu lokalnych zasobów i potrzeb uważa się za niezbędne, dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rudna, wdrożenie takiego programu. Poprzednie edycje programów wskazują na bardzo duże zainteresowanie programem.

Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu Gminy Rudna jest realizowany na terenie gminy Rudna od 2013 roku.

4. CELE PROGRAMU.

Głównym celem programu jest ograniczenie występowania próchnicy zębów oraz podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych oraz zmiana zachowań prozdrowotnych. W razie stwierdzenia potrzeby leczenie choroby próchnicznej wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rudna poprzez lakowanie zębów stałych oraz wypełnianie zębów stałych materiałami światło-utwardzalnymi.

Ponadto ważnym celem programu jest również obniżenie wartości wskaźników próchnicy u dzieci i młodzieży objętych obowiązkiem szkolnym i zwiększenie liczby dzieci i młodzieży ze zdrowym uzębieniem, co w konsekwencji może doprowadzić do zmniejszenia kosztów związanych z leczeniem w przyszłości.

5. ADRESACI PROGRAMU.

Programem zostaną objęte dzieci i młodzież do 18 roku życia zamieszkałe na terenie Gminy Rudna. Pośrednimi adresatami programu są rodzice/opiekunowie prawni dzieci, na których spoczywa obowiązek przekazywania i kształtowania prawidłowych nawyków zdrowotnych.

Według danych statystycznych uzyskanych z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Rudnej w 2019 roku będzie około 1050 dzieci i młodzieży.

6. HARMONOGRAM CZASOWY PROGRAMU.

Program będzie realizowany w 2019 roku.

7. ORGANIZACJA PROGRAMU.

Program realizowany będzie poprzez:

1. Wybór realizatora programu na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 1510 z późn. zm.).
2. Rozpropagowanie i nagłośnienie programu poprzez informację na stronie internetowej gminy, w miesięczniku „Nowiny Gminne” oraz stronach internetowych szkół z terenu Gminy Rudna.
3. Zapoznanie rodziców/opiekunów prawnych, dzieci oraz nauczycieli z założeniami programu poprzez spotkania informacyjne.
4. Uzyskanie zgody od rodzica/opiekuna prawnego na uczestnictwo dziecka w programie.
5. Wykonanie profilaktycznego badania stomatologicznego określającego stan zdrowia jamy ustnej wraz z oceną PUW dla zębów.
6. Badania stomatologiczne przeprowadzane będą w gabinetach stomatologicznych określonym w umowie podpisanej przez realizatora z Gminą Rudna.
7. Wynik badania stomatologicznego wpisany zostanie do Indywidualnej Karty Profilaktycznego Badania Stomatologicznego, jeden egzemplarz zostaje dla rodzica.
8. Przegląd stanu uzębienia, ocenę ryzyka występowania próchnicy, w razie potrzeby lakowanie zębów i wypełnienie.
9. Przeprowadzenie szkolenia z zasad prawidłowej higieny jamy ustnej wśród uczniów, m.in. pokazów prawidłowego czyszczenia zębów oraz edukacja zdrowotna rodziców poprzez indywidualne rozmowy.
10. Porada dietetyczna dotycząca m.in. prawidłowego odżywiania, ograniczenia spożywania cukrów, związku między spożywaniem cukrów i rozwojem próchnicy.
11. Pogadanki, zajęcia praktyczne, ćwiczenia, emisje filmów, wizyty u stomatologa, prelekcje oraz dyskusje dydaktyczne.
12. Badania profilaktyczne będzie prowadził lekarz dentysta ze specjalizacją w zakresie stomatologii dziecięcej, zachowawczej lub ogólnej.
13. Gabinety czynne będą od poniedziałku do piątku, przy czym gabinety mieszczących się w szkołach podstawowych czynne będą w godzinach pracy szkoły.
14. Rejestracja pacjentów odbywać się będzie na podstawie zgłoszenia telefonicznego lub osobistego, zaś w przypadku bólu zęba pacjent przyjmowany będzie poza kolejnością.

8. KOSZT REALIZACJI PROGRAMU.

1. Program będzie finansowany w całości ze środków budżetu Gminy Rudna. Przewidywany koszt wyniesie 70 000,00 zł.
2. Ostateczną kwotę środków przeznaczonych na realizację programu zweryfikuje uchwała budżetowa.

9. MONITOROWANIE I EWALUACJA.

Monitoring i ewaluacja programu będzie polegała m.in. na:

1. Ocenie zgłaszalności do programu min. 75% zgod na udział w programie uznany będzie za satysfakcjonujący.
2. Ocenie jakości świadczeń w programie na podstawie oceny trwałości wypełnień zębów w ramach programu.
3. Ocenie efektywności programu – ocena poziomu PUW u dzieci w każdej z grup wiekowych objętych programem.
4. Zestawieniu liczby wykonywanych zabiegów.
5. Zobowiązaniu realizatora programu do składania miesięcznych sprawozdań z wykonania programu profilaktyki w danym miesiącu wraz z pokwitowaniem rodziców/opiekunów prawnych lub osób pełnoletnich wykonania usługi.
6. Zobowiązaniu realizatora programu do składania raz w miesiącu protokołu z przeprowadzonych prelekcji pogadanek, rozmów, szkoleń itp.
7. Zobowiązaniu realizatora programu do składania sprawozdania rocznego i sprawozdania za okres półrocza z realizacji programu.

10. PRZEWIDYWANE REZULTATY PROGRAMU.

1. Obniżenie występowania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży do 18 roku życia mieszkających w Gminie Rudna.
2. Zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem próchnicy w przyszłości.
3. Obniżenie liczby dzieci i młodzieży z usuniętymi z powodu próchnicy zębami stałymi.
4. Zmniejszenie liczby godzin i dni nauki szkolnej opuszczonych przez dzieci z powodu bólu zęba lub nagłej wizyty u lekarza dentysty.
5. Podniesienie świadomości zdrowotnej dzieci i ich rodziców/opiekunów prawnych.
6. Zwiększenie liczby dzieci ze zdrowym uzębieniem.
7. Zmiana zachowań na prozdrowotne.
8. Obniżenie wartości wskaźników próchnicy PUW u dzieci i młodzieży.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Joanna Bagińska